

BIOLOGICKÁ OLYMPIÁDA – 58. ročník – školský rok 2023/2024

Okresné kolo – Kategória C

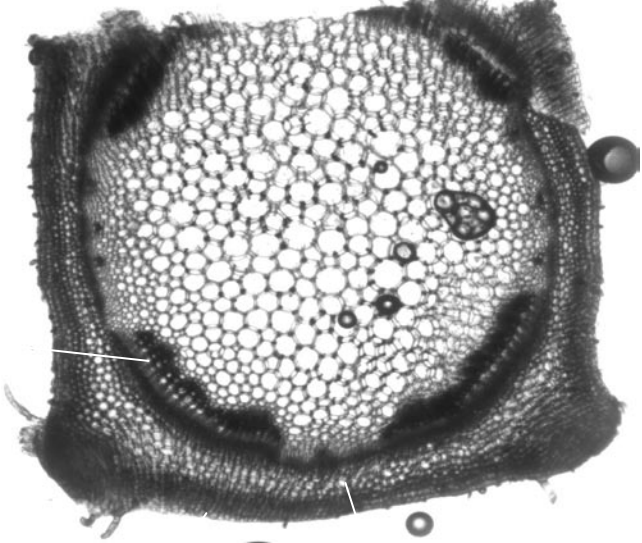
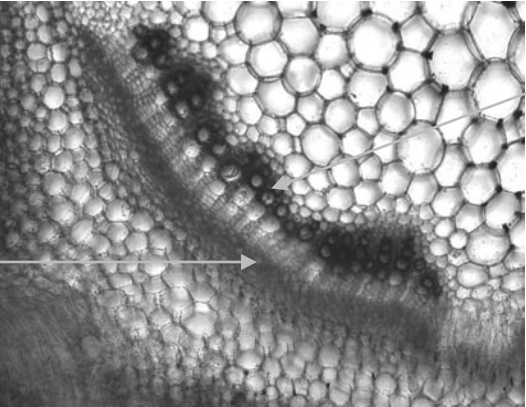
8.– 9. ročník základnej školy a 3.- 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom

Prakticko–teoretická časť

Pokyny pre okresnú komisiu BiO

- **Každý súťažiaci potrebuje:** odrezok stonky mäty s aspoň dvoma stonkovými segmentmi a listami (akýkoľvek druh mäty dostupný v supermarkete – pravdepodobne pôjde o *Mentha spicata*), kadičku s vodou, kvapkadlo, žiletku, podložné a krycie sklíčka, mikroskop
- Na riešenie prakticko-teoretickej časti je optimálny čas **90 minút**. Na praktickú časť odporúčame vymedziť 45 minút, na teoretickú časť 45 minút.
- Súťažiacich je možné rozdeliť do 2 skupín, jedna skupina bude spracovávať praktickú časť a druhá teoretickú časť. Potom sa skupiny vymenia.
- **Za nesprávne označenie odpovede sa body nestrhávajú.** V prípade, ak by sa žiak jednoznačne snažil obísť systém hodnotenia paušálnym krúžkovaním všetkých možností, môže po zvážení okresná komisia strhnúť body za takéto úlohy (najmä v úlohách, kde je v zadaní uvedené, že má súťažiaci vybrať iba jednu možnosť – úlohy 2, 4, 5, 6, 7 v teoretickej časti)
- Úlohy sú pripravené aj na možnosť čierno-bielej tlače, avšak vzhľadom na lepšiu prehľadnosť grafov je ideálnejšia farebná tlač. **Odporúčame netlačiť poslednú stranu zadania pre súťažiacich, kde je zoznam použitej literatúry – z jednotlivých internetových odkazov by teoreticky žiaci vedeli v niektorých úlohách odvodiť správnu odpoveď.**
- Ak máte záujem podeliť sa s nami o spätnú väzbu k tomuto kolu biologickej olympiády, môžete svoje pripomienky, postrehy a návrhy poslať na e-mailovú adresu olympiadabio@gmail.com

Úloha	Správne riešenia úloh	Počet bodov								
	PRAKTICKÁ ČASŤ - TÉMA: RASTLINNÁ BIOLÓGIA									
1.)	<p>Rastliny čeľade bôbovité zastupujú byliny, kry a stromy (napríklad hrach). Listy sú väčšinou perovito či dlaňovito zložené. Kvety majú 5 zrastených kališných lístkov a 5 korunných lupienkov. Plodom je struk.</p> <p>Do čeľade lipnicovité patria trávy a obilniny. Ich valcovitá stonka sa nazýva steblo a v kolienkach je dutá. Kvety sú redukované, vytvárajú súkvetia z kláskov. Plodom je zrno.</p> <p>Rastliny čeľade astrovité (napr. slnečnica) majú charakteristické súkvetie, ktoré nazývame úbor. Mávajú jednoduché listy, plodom je nažka.</p> <p>Do čeľade hluchavkovité patria významné aromatické byliny, kry a stromy. Majú štvorhrannú stonku, na ktorej sú križmo protistojné listy. Kalich je zrastený. Plodom býva tvrdka alebo kôstkovica.</p>	<p>+ body:</p> <p>Za každú správnu odpoveď 0,5b</p> <p>Spolu: 5 bodov</p>								
2.)	<table border="0"><tr><td></td><td></td><td>A.)Bôbovité</td><td>B.)Hluchavkovité</td></tr><tr><td></td><td></td><td>C.)Astrovité</td><td>D.)Lipnicovité</td></tr></table>			A.)Bôbovité	B.)Hluchavkovité			C.)Astrovité	D.)Lipnicovité	<p>+ body:</p> <p>Za každú správnu odpoveď 1b</p> <p>Spolu: 4 body</p>
		A.)Bôbovité	B.)Hluchavkovité							
		C.)Astrovité	D.)Lipnicovité							

3.)	<p>Hluchavkovité 3b</p>	<p>+ body:</p> <p>Za správnú odpoveď 3b</p> <p>Spolu: 3 body</p>
4.)	<div style="text-align: center;"> </div> <p>Cievny zväzok</p> <p>Pokožka</p> <p>Primárna kôra</p> <p>Zakreslia priečnýrez stonkou ako na obrázku. Kreslia ceruzkou/farbičkou (1 bod), náčrt je dostatočne veľký (10-15 cm) – 1b, vyznačia pokožku, primárnu kôru a cievne zväzky (za každý 1 b, spolu 3 b). Uvádzajú zväčšenie (1 b).</p> <p>Maximum za náčrt 6 b</p>	<p>+ body:</p> <p>Náčrt:</p> <p>Kreslia ceruzkou/farbičkou 1b</p> <p>Dostatočná veľkosť náčrtu 1b</p> <p>Pokožka 1b</p> <p>Primárna kôra 1b</p> <p>Cievny zväzok 1b</p> <p>Zväčšenie 1b</p> <p>Spolu: 6 bodov</p>
5.)	<div style="text-align: center;"> </div> <p>Drevo 1b</p> <p>Lyko 1b</p> <p>Drevo (xylém) 1b je vodivé pletivo, ktoré rozvádza vodu a minerálne látky z koreňa do nadzemných orgánov rastliny. Lyko (floém) 1b je vodivé pletivo, ktoré rozvádza cukry z produkčných listov do rastúcich orgánov alebo do zásobných orgánov.</p>	<p>+ body:</p> <p>Za každú správnú odpoveď 1b</p> <p>Spolu: 4 body</p>

7.)	c) 50%	+ body: Za každú správnu odpoveď 4b Spolu: 4body
8.)	Dunajské Luhy	+ body: Za každú správnu odpoveď 3b Spolu: 3body
9.)	Pevná a ľahká kostra vtákov umožňuje lietanie. Ich .....dlhé.....kosti sú vyplnené vzduchom. ....Predné..... končatiny sú premenené na krídla, ktorých lietacie svaly sa napájajú na .....hrebeň..... . Na .....zadnej..... končatine majú .....behák..... , ktorý vznikol zrastením viacerých kostí. Väčšina vtákov má na zadnej končatine .....4..... prsty.	+ body: Za každú správnu odpoveď 1b Spolu: 6 bodov
10.)	Mozoček c) Centrum rovnováhy a koordinácie svalov	+ body: Za každú správnu odpoveď 2b Spolu: 4 body
11.)	c) Krvná skupina AB	+ body: Za každú správnu odpoveď 3b Spolu: 3body
12.)	d) Voda	+ body: Za každú správnu odpoveď 2b Spolu: 2 body
<u>APLIKAČNÁ ČASŤ</u>		
13.)	a) Hraničná hodnota obsahu kyslíka, kedy začína dochádzať k vymieraniu rýb v spomenutom prostredí je v rozmedzí 5,2 – 6,2 mg/L d) Najrizikovejším obdobím pre ryby z pohľadu dostatku kyslíka vo vode sú ranné hodiny	+ body: Za každú správnu odpoveď 3b Spolu: 6 bodov
14.)	a) Kukučka vždy preferuje skoršiu fázu hniezdenia trsteniarika S b) V prípade, ak má na výber hniezda bez vyľiahnutých mláďat preferuje nižší počet vajíčok v hniezde S c) Kukučka by nakládla vajíčka do hniezd aj v prípade, ak by sa v okolí vyskytovali len hniezda v neskorej fáze hniezdenia S d) Kladenie vajíčok v skorej fáze hniezdenia môže poskytovať výhodu nad mláďatami hostiteľa S	+ body: Za každú správnu odpoveď 2b Spolu: 8 bodov
15.)	Oblička A patrí: potkanovi Oblička B patrí: tarbíkovi Oblička C patrí: nutrii	+ body: Za každú správnu odpoveď 2b Spolu: 6 bodov
Spolu za teoretické a aplikačné úlohy		60 bodov
Spolu za prakticko-teoretickú časť		90 bodov

